

سخن سردبیر به مناسبت یکصدمین شماره انتشار فصلنامه

بگذار تا چراغ دانش در این سرزمین همچنان روشن بماند که در روشنایی آن، راهی عقلانی برای حیات شکوفان یک ملت در پیش گرفته شود. فصلنامه‌ای علمی به یکصدمین شماره‌اش رسید. این فصلنامه پروانه انتشار خود را با عنوان پژوهشی و به زبان فارسی و انگلیسی از پاییز ۱۳۷۱ اخذ کرد، از بهار ۱۳۷۲ آغاز به انتشار یافت و اکنون در شماره تابستان ۱۴۰۰ خود هر چند با دو سه سال تأخیر به ایستگاه یکصدم سلوک منازل راه رسیده است.

این امر جز به نفس متنفس خیل عظیمی از پژوهشگران این حوزه میان‌رشته‌ای میسر نمی‌شد. قطره قطره دانش نویسندگان مقالات بود که این نهال کوچک علمی را در اقلیمی خشک و پرگزند آبیاری کرد. باید صدها داور علمی را که این مقالات را با هنجارهای آکادمیک بررسی کرده‌اند و همچنین ادوار هیأت تحریریه را که مجمع فحول و صاحب‌نظران در این عرصه بودند، چه آنان که در خاک کشور مقیم‌اند و چه در آن سوی مرزها، از ابتدا تا به امروز، صمیمانه سپاس گفت. همچنین یاد کنیم از همه آنان که در جای صاحب امتیاز، مدیر مسئول، سردبیر، مدیر اجرایی و ویراستاران از این نهاد علمی مراقبت کردند، سال به سال تا به این زمان. همه اعضای هیأت علمی مؤسسه که فراتر از زحمت داوری، در شوراهایی برای کمک به سردبیر، راهنمایی‌های بی‌دریغ‌شان بدرقه راه می‌شد. همچنین همکاران حروفچین، کتابخانه و انتشارات و بخش‌های پشتیبانی مؤسسه و مدیریت سامانه که بی‌آنان چراغ این فصلنامه روشن نمی‌ماند. مرحبا به این همه سپاه بی‌گردوخاک، سپاه صلح، سپاه آگاهی برای توسعه ملی در روشنی توسعه علمی و برای اشتراک ایرانی در دانش جهانی آموزش عالی.

سخن کوتاه می‌کنم و یک پیشنهاد دارم. از همینجا از همه صاحب‌نظران مجرب یا متخصصان آموزش عالی دعوت می‌شود که در صورت علاقه‌مندی طرحی مطالعاتی برای تحلیل محتوای مقالات این یکصد شماره پیشنهاد بکنند. سفارش ما این است که طرحی منسجم و دقیق بتواند شرح مقننی بدهد که:

۱. چگونه موضوعات و مقولات و مضامین مقالات را تحلیل خواهد کرد؛
۲. خوشه‌های اصلی مباحث یکصد شماره را مستند به داده‌ها و شواهد مقالات، چطور بازنمایی خواهد کرد؛
۳. تعداد و تخصص نویسندگان مقالات، وابستگی‌های دانشگاهی و سایر متغیرهای مهم جمعیت‌شناختی آنها از جمله مرتبه علمی، جنسیت و ...؛

۴. مقالات مستخرج از رسالات و سایر مقالات در این صد شماره چه توزیعی و چه سیری داشته‌اند؛

۵. سیر تحول و تطور مقالات، سال به سال و دوره به دوره از چه قرار بود، چگونه بالا و پایین می‌شد و چه ارتباطی با شرایط و زمینه‌های اجتماعی و تحولات دانشگاهی و آموزش عالی در ایران و جهان داشت. کیفیت و پاسخگویی اجتماعی آنها در چه حدی بود؛

۶. سنخ‌شناسی روش‌های تحقیق و دسته‌بندی یافته‌های نظری و میدانی و توصیه‌های کاربردی؛

۷. مهم‌تر از همه دلالت‌های سیاستی آنها برای برنامه‌ریزی توسعه آموزش عالی و بهبود خط‌مشی‌گذاری عمومی آن، و اینکه به نظر تا چه مقدار از آنها می‌توانست از معضلات آموزش عالی و دانشگاه‌ها و نظام علمی ایران گرهی بگشاید، همچون استقلال نهادی دانشگاه‌ها، دخالت‌زدایی حکومت از دانشگاه‌ها، آزادی علمی، تمرکززدایی، اختیارات منطقه‌ای، آمایش سرزمینی، ارزیابی و تضمین کیفیت آموزش عالی، نتایج یادگیری، تناسب و پاسخگویی اجتماعی، مدیریت و برنامه‌ریزی دانشگاهی، آینده‌پژوهی، کیفیت زندگی کاری اعضای هیأت علمی، زندگی و رشد دانشجویان، سرمایه‌های انسانی و اجتماعی و نمادین، تنوع و توسعه منابع، فناوری اطلاعات و ارتباطات، زیرساخت‌ها، بین‌المللی شدن و بقیه مسائل مهم.

تا پایان آبان ماه ۱۴۰۰ موعد نهایی دریافت این پیشنهادها تعیین می‌شود. پیشنهادها به همراه سوابق علمی پیشنهاددهنده و احیاناً همکاران‌شان، توسط فصلنامه دریافت و در هیأت تحریریه بررسی می‌شوند و بهترین آنها به صورت طرح پژوهشی کوچک مقیاس با تصویب شورای پژوهشی و حمایت مالی محدود، به امید حق، در شش ماه تا یک سال آتی اجرا می‌شود و اختتام می‌یابد. علاوه بر چاپ گزارش این تحقیق به صورت کتاب از سوی مؤسسه پژوهش و برنامه‌ریزی آموزش عالی، مقاله مستخرج از آن نیز به نام محقق و همکاران وی پس از داوری همتایان در اولین شماره فصلنامه، بعد از پذیرش مقاله، منتشر می‌شود. در آرزوی آن روز.

مقصود فراستخواه

سردبیر